

Rahoitusmarkkinoiden sääntely

Piia-Noora Kauppi 28.11.2016

FK | Finanssialan Keskusliitto

Mikä on FK ja keitä se edustaa?

Pohdintaa sääntelystä

FK | Finanssialan Keskusliitto

Lloyds to pay up to £300m Libor fines

By Martin Arnold, Kara Scannell, Caroline Binham, Daniel Schäfer and George Parker

Author alerts ▾

[Lloyds Banking Group](#) is preparing to announce early next week that it will pay fines of £200m-£300m to US and UK regulators to settle allegations that the British bank manipulated major interest rate benchmarks.

Britannia kansallistaa kriisipankki Northern Rockin

STT
17.2.2008 22:41 (17.2.2008 22:41)

Lehman Brothers haki konkurssiin

TALOUS | JULKAISTU 15.09.2008 02:54 (PÄIVITETTY 18.09.2008 15:39)

Bank of America close to \$8.5bn settlement over sub-prime loans

Group of investors includes the Federal Reserve Bank of New York, Pimco Investment Management, the world's largest bondholder, and BlackRock Financial Management

Troubled Bank Monte dei Paschi di Siena Approves Plan to Raise \$3.1 Billion

Rata: Glitnirin haltuunotolla ei suoria vaikutuksia Suomessa

TALOUS 29.9.2008 | STT

Bailout bill for Spanish lender Bankia continues to soar

Spain's fourth largest bank may need a cash injection of €15bn after suffering losses in 2008 property crash

Bank of Cyprus savers to lose 47% above €100,000

Depositors hit with losses will get shares in the bank

The Associated Press | Posted: Jul 29, 2013 9:20 AM ET | Last Updated: Jul 29, 2013 1:14 PM ET

Sääntelyä todella tarvitaan...

Talous 20.8.2012 klo 16:31 | päivitetty 20.8.2012 klo 21:30

Asuntolainojen marginaalit nousussa syksyllä

SMALL BUSINESS

Exporters Fear Credit Crunch

News

Regulators worry about bank deleveraging

Yrittäjät: Pankkisääntely vaikeuttaa yritysten toimintaa

February 8, 2015 4:29 pm

Regulations hit smaller US banks hardest

Tracy Alloway in New York [Author alerts](#)

06.09.2013 11:20, Päivitetty 08.09.2013 06:00 | PAIKALLISET

Pankit ovat kiristäneet lainahanojaan - asuntolainan saaminen vaati perheeltä sinnikkyyttä

Näin kyykytetään pieniä: tily
"ei" tai rosvomarginaali

European banks could trigger fresh credit crunch, warns IMF

Aggressive balance sheet trimming 'could do serious damage' to world economy, Global Financial Stability Review says

Pienyritysten lainansaanti takkuaa Keski-Suomessa

Pienten ja keskisuurten yritysten lainansaanti on vaikeutunut Keski-Suomessa. Hallaa yritystoiminnalle aiheuttavat etenkin tiukentuneet vakuusvaatimukset.

...mutta sillä on hintalappunsa

Mihin sääntelyä ylipäätään tarvitaan?

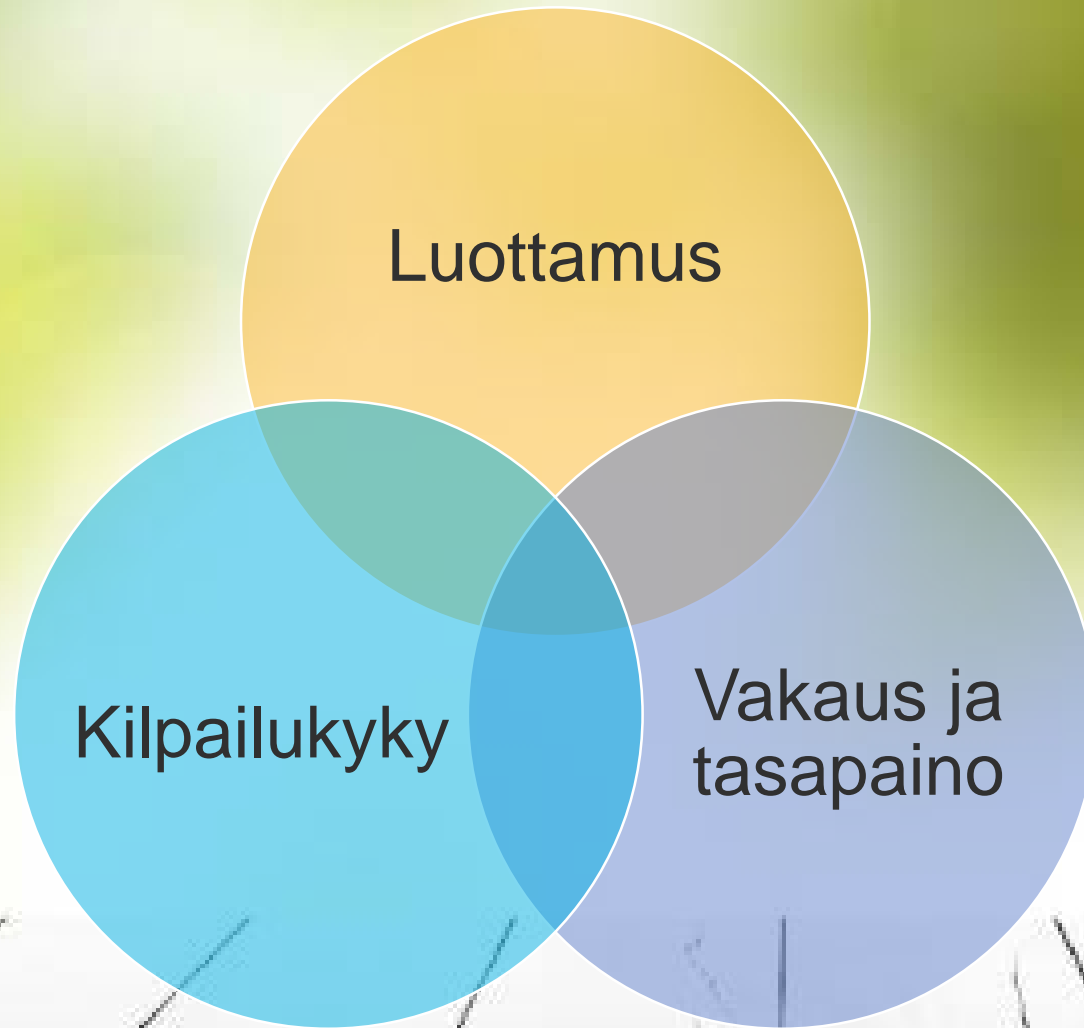
Olisiko sääntelyllä pystytty estämään globaali finanssikriisi?

- EI. Sääntelyä ei koskaan saada niin kattavaksi, että kaikki olisivat sen piirissä ja kaikki tilanteet voitaisiin etukäteen hallita.
- Aina löytyy niitä, jotka rikkovat sääntöjä. Rikollisuutta ei voida laeilla kieltää.
- Toisaalta maksamme nyt kasvun hintaa.
 - Vuodet 2004-2007 voimakkaan kasvun aikaa kaikkialla maailmassa
 - Kehittyvät talouden kasvoivat eniten, kehitysmaatkin teollisuusvaltioita nopeammin.
- Globaalisaatio kasvun vauhdittaja. Etusijalla kaksi tekijää:
 - 1) Rahoitusmarkkinoiden kansainvälistyminen
 - Tieto- ja viestintäteknologia tärkeä vauhdittaja
 - 2) Maailmankaupan voimakas kasvu
 - Kolme miljardia ihmistä lisää kansainvälisen työnjaon piiriin
- Suomi ollut suuri hyötyjä globalisaatiossa

Sääntely ei ole hyvää eikä pahaa – Kaikki riippuu sisällöstä

- Sääntely tehostaa toimintaa finanssialalla, jos se läpäisee tietyt "litmustestit"
 - Suhteellisuusperiaate > Hyödyt ylittävät kustannukset
 - Tarpeellisuusperiaate > Markkinapohjaisilla ratkaisuilla ei päästä hyvään lopputulokseen
 - Kilpailuneutraliteetti (täytyy nähdä tänä päivänä globaalisti) > Kohtelee toimijoita sekä jurisdiktion sisällä että jurisdiktioiden välillä tasapuolisesti
- Sääntely on kuin lääke
 - Se ei aina toimi ja sillä voi olla epätoivottuja sivuvaikutuksia, mutta kun se on hyvä, niin parantaa asioiden tilaa.

Erilaisia näkökulmia sääntelyyn

"If you have ten thousand regulations, you destroy all respect for the law."

Winston Churchill (1874-1965)

Uusi eurooppalainen sääntely- ympäristö

FK | Finanssialan Keskusliitto

PIIA-NOORA KAUPPI

Toimitusjohtaja

Lamfalussysta pankkiunioniin
– finanssialan sääntely ja valvonta
Euroopan Unionissa

Finanssialan sääntelyn ja valvonnan suuri muutos

Pääomien vapaa liikkuvuus on yksi Rooman sopimuksen neljästä perusvapaudesta. Ilman toimivia pääomamarkkinoita sisämarkkinat eivät voi toimia optimaalisesti. Viimeistään globaali finanssikriisi on osoittanut, että finanssimarkkinat ovat modernin yhteiskunnan ydin. Kun tämä ydin ei toimi, ei toimi ympäröivässä yhteiskunnassa juuri

30.11.2016
ilmestynvä
Vakuutus- ja
rahoitusneuvonta
45 vuotta -
juhlakirja

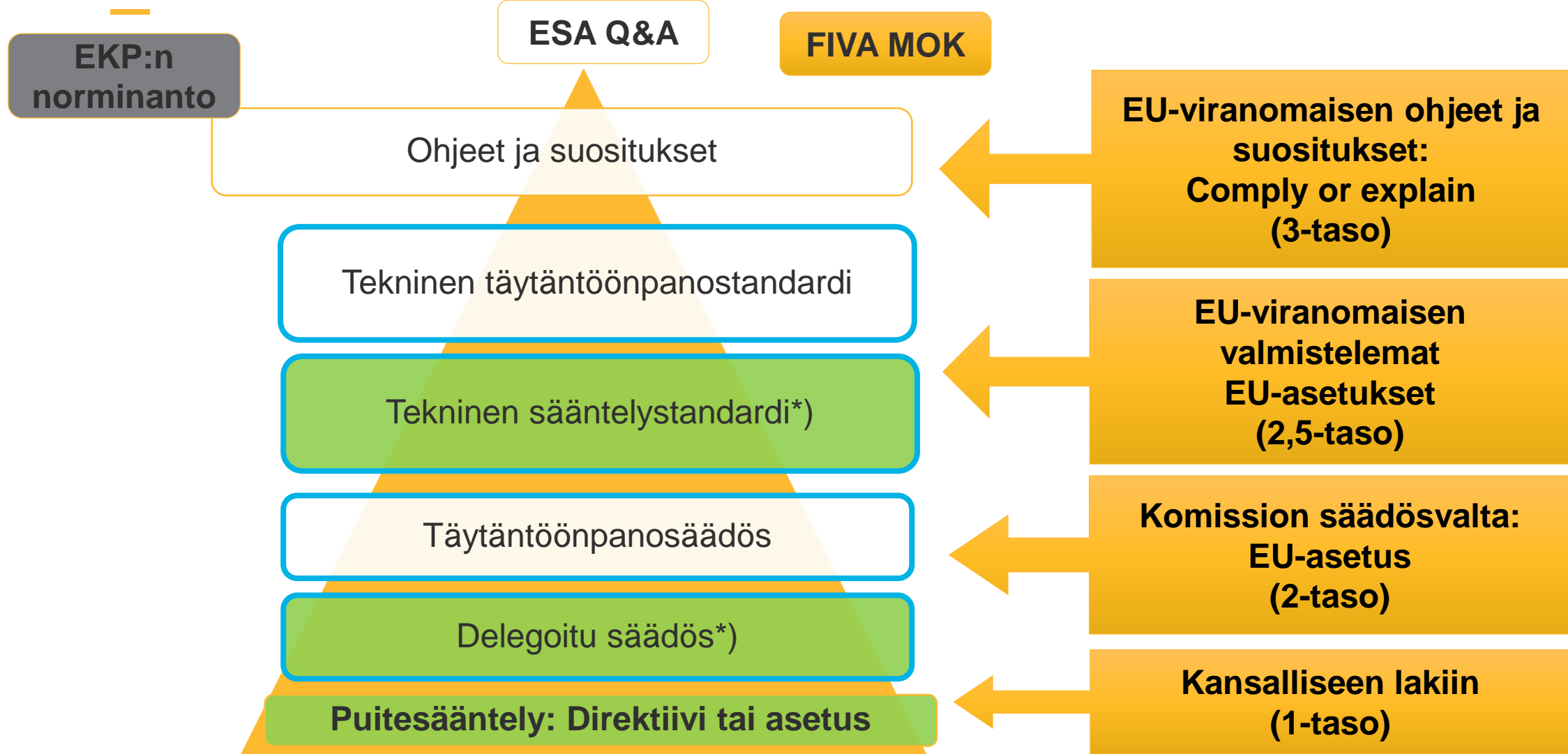
- Finanssialalle on luotu uusi moniportainen sääntelykokonaisuus
- Sääntelyn määrä lisääntyy moninkertaisesti
- Sääntelyvaltaa on siirtynyt eurooppalaisille finanssivalvoille (*European Supervisory Authorities, ESA*)
 - EBA = Euroopan pankkivalvontaviranomainen
 - EIOPA = Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen
 - ESMA = Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen

Eurooppalaiset finanssivalvojat

Finanssialan EU-säädösvalmistelu ennen ja nyt

ENNEN	NYT
EU-säätely muodostui direktiivitason säätelystä	EU-säätely painottuu suoraan sovellettaviin EU-asetuksiin
Säädökset olivat periaatetaso säännöksiä	Säätely on hyvin yksityiskohtaista
Ministeriöt valmistelivat finanssialan säätelyä	EU-asetusten valmistelusta vastaa Suomessa Finanssivalvonta
EU-säädöshankkeet kestivät pitkään	Säädösehdotukset tulevat lyhyille konsultaatioille ja nopeasti voimaan
EU-säädösvalmisteluun on sovittu kansallisen tason menettelytavoimien takaamiseksi	Säädösvalmisteluun ei ole luotu avoimuutta edistäviä menettelyitä EU-tasolle eikä kansalliselle tasolle
	EU-säädösten tulkinta tehdään eurooppalaisissa finanssivalvoissa (viime kädessä EU-tuomioistuimessa)

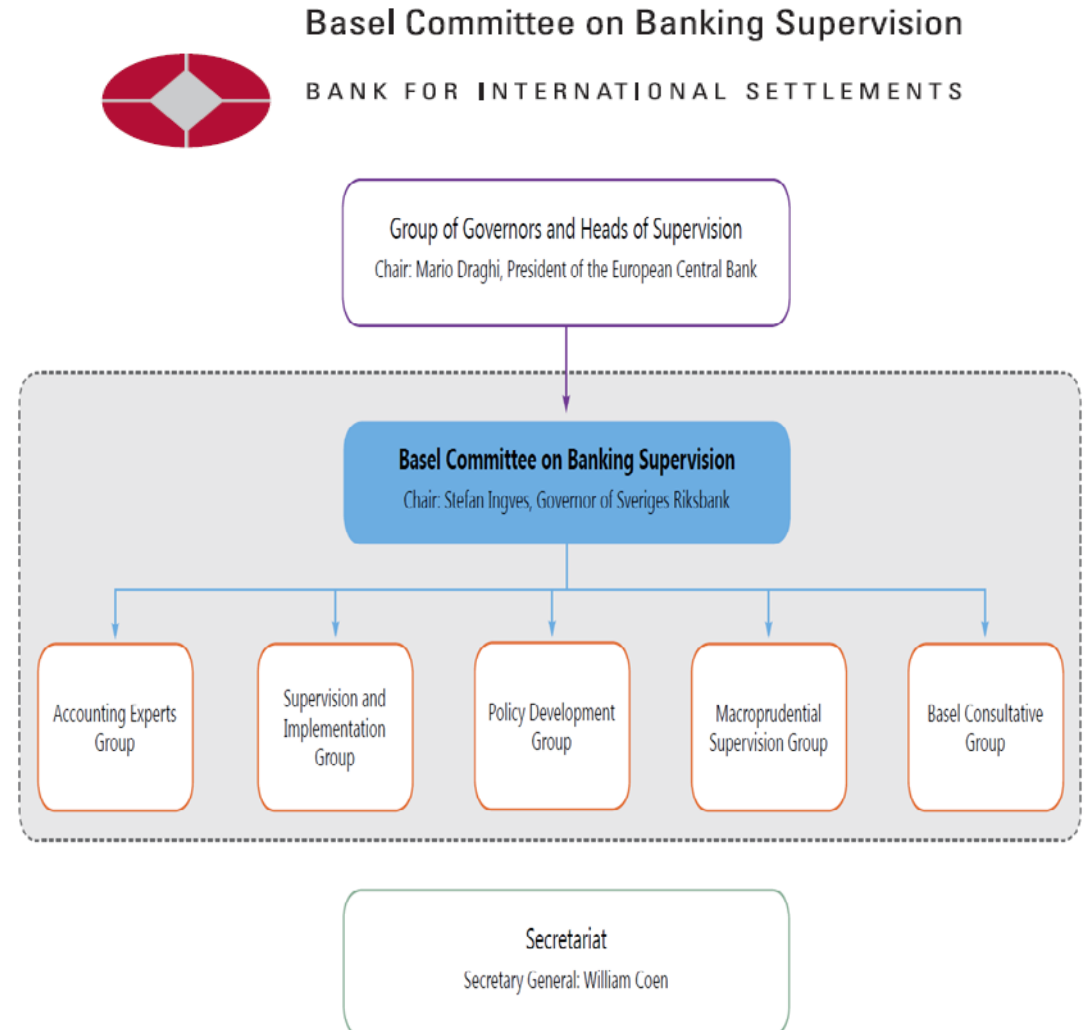
Haasteena uusi moniportainen sääntelykokonaisuus

*) vaatii parlamentin ja neuvoston hyväksyntää

Globaali sääntely - Mikä ihmeen Baselin komitea?

- Baselin pankkivalvontakomitea BCBS laatii pankkien taloudellista sääntelyä ja valvontaa koskevia kansainvälisiä standardeja
- Mukana 27 maata sekä EKP
- Sääntelykokonaisuudet:
 - Basel I (1988)
 - Basel II (2004)
 - Basel III (2010)
 - ”Basel IV” (2017?)

Miten paljon uutta sääntelyä on tullut?

FK | Finanssialan Keskusliitto

Pankkiunioni suurin muutos

P A N K K I U N I O N I

Yhteinen pankkivalvonta (SSM)
Yhteinen kriisinratkaisumekanismi (SRM)
Yhteinen talletussuoja (EDIS)?

Vakavaraisuus-
ja
maksuvalmius-
sääntely
(CRR&CRD IV)

Elvytys- ja
kriisinratkaisu-
direktiivi
(BRRD)

Talletussuoja-
direktiivi
(DGSD)

Unioniin kuuluvat pankit ja muut luottolaitokset (noin 6 000)

Finanssikriisi käynnisti sääntelyvyöryn – esimerkkinä pankkisektori

Yhteinen sääntökirja
(Single Rule Book)

Talletussuojadirektiivi
(Deposit Guarantee Scheme, DGS)

Pankkiunioni
(Banking Union)

Vakavaraisuus- ja maksuvalmiussäätely
(Vakavaraisuusasetus ja –direktiivi, CRR & CRD IV)

Yhteinen pankkivalvonta
(Single Supervisory Mechanism, SSM)

Makrovakaupolitiikka
("Tanskasen ryhmä")

Pankkien rakennerajoitukset
("Liikasen ryhmä")

Tappioiden kokonaissietokyky
(Total Loss Absorbency Capacity, TLAC)

Yhteinen kriisinratkaisumekanismi
(Single Resolution Mechanism, SRM)

Elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivi
(Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD)

Myös arvopaperi-, rahasto- ja vakuutussektoreilla runsaasti hankkeita

Arvopaperikeskusasetus (CSDR)

Rahoitusvälineiden markkinat –direktiivi (MIFID II)

Paketoidut sijoitustuotteet (PRIIPS)

Markkinarakennetoimija-asetus (EMIR)

Arvopaperien rahoitussopimusten raportointiasetus (SFTR)

Muiden kuin pankkien kriisinratkaisu

Viitearvoasetus

Markkinoiden väärinkäyttö –direktiivi (MAD)

Varjopankkitoiminnan sääntely

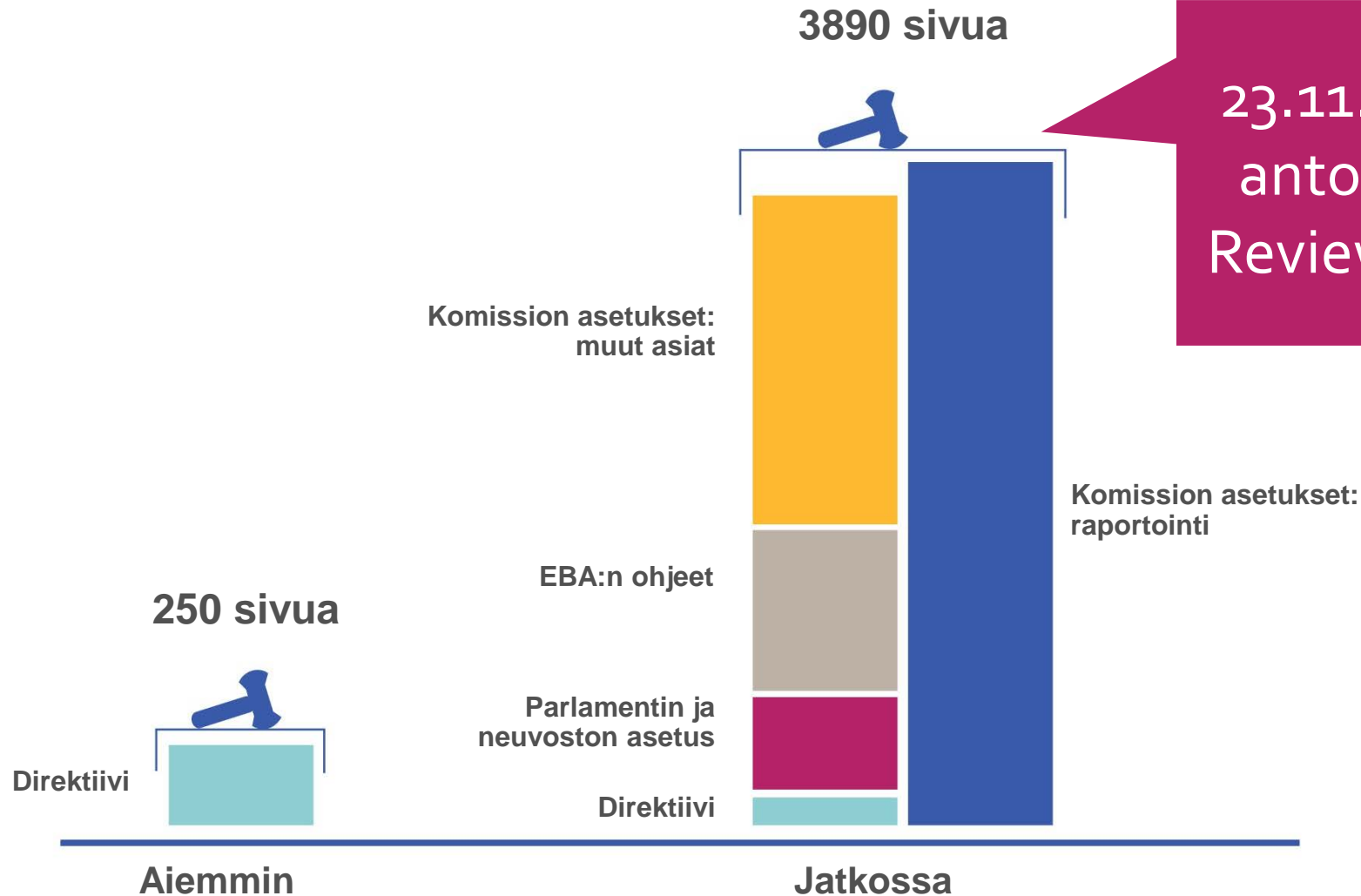
Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuussäntely (Solvenssi II)

Vakuutusedustusdirektiivi (IMD)

Sijoitusrahastodirektiivi (UCITS V)

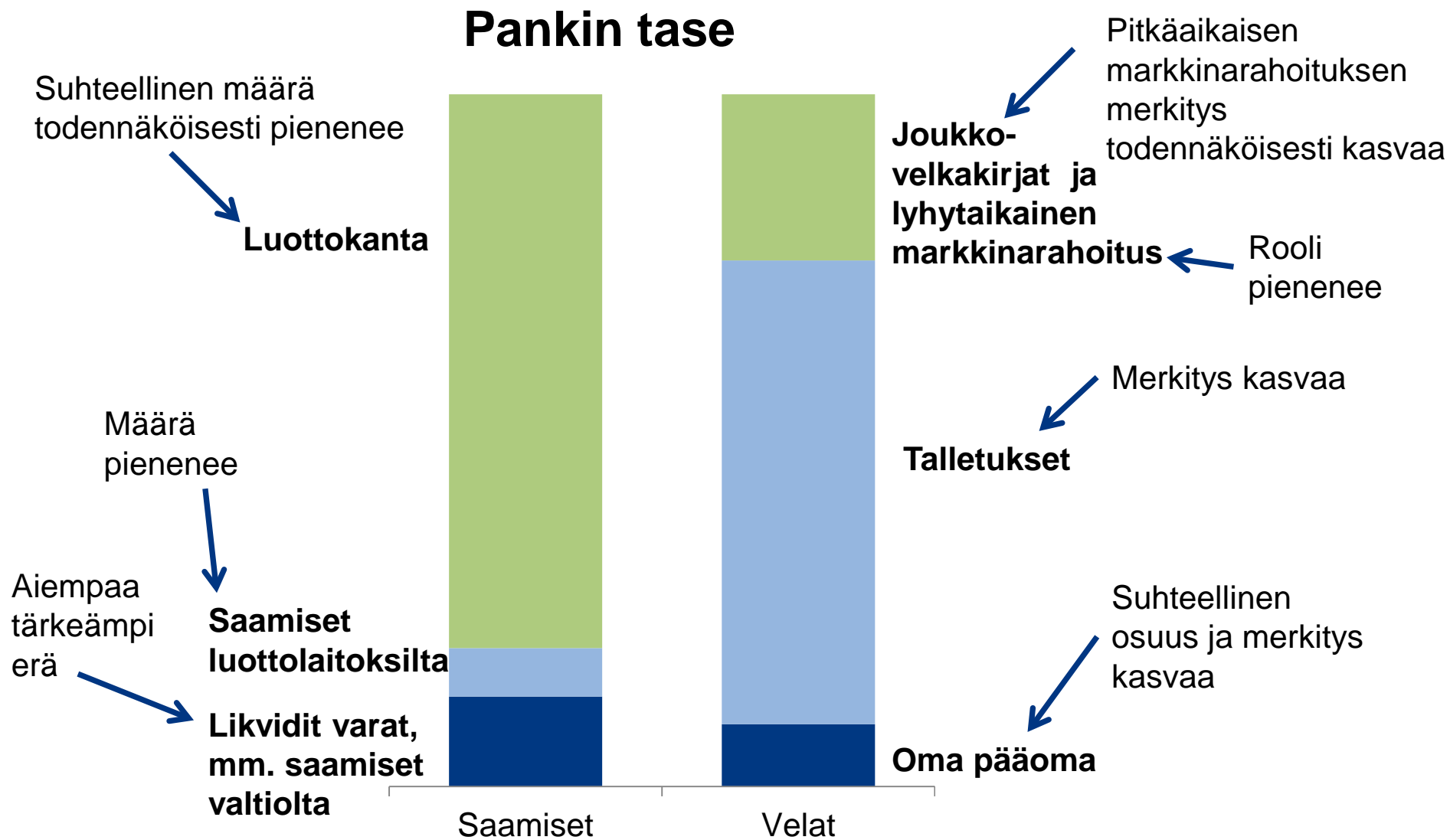
Vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen direktiivi (AIFMD)

Esimerkki pankkien vakavaraisuussäätelystä (CRD 4)

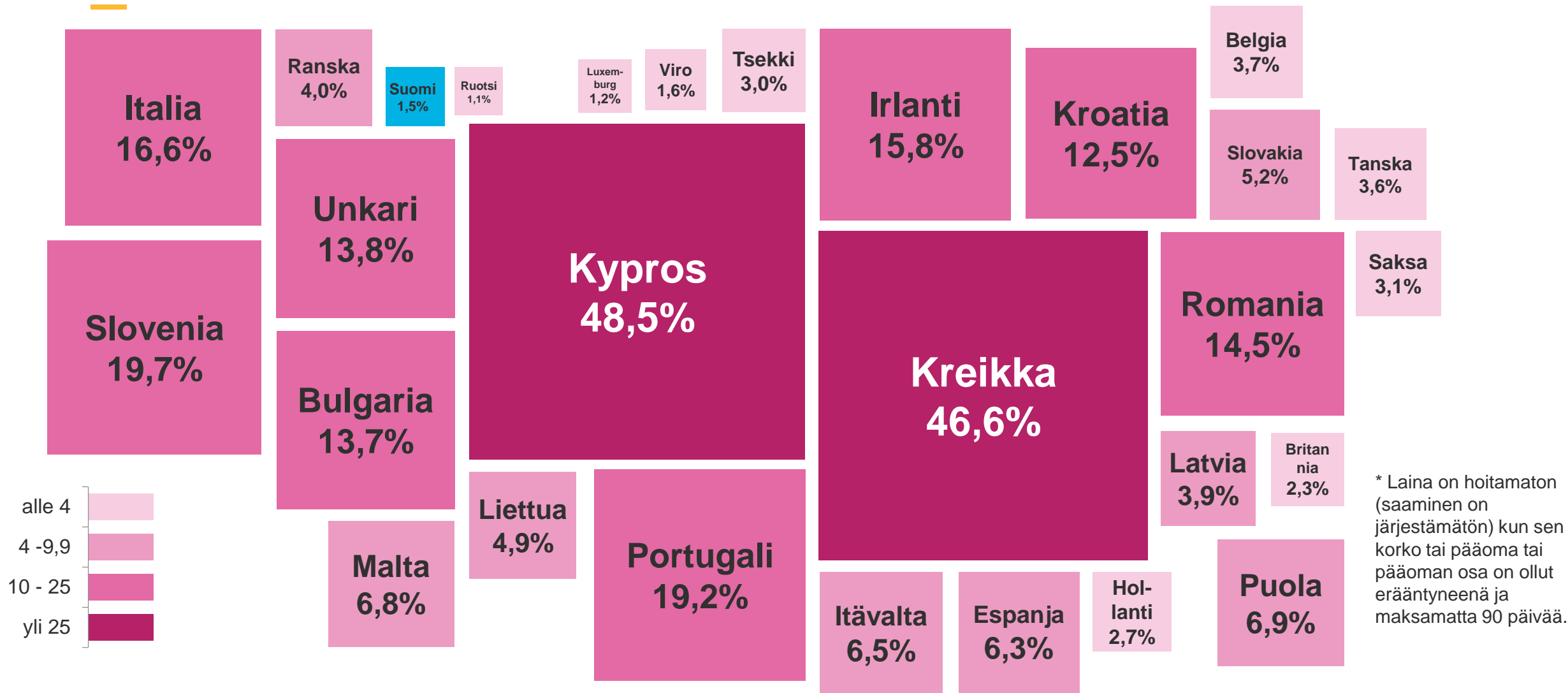
23.11.2016 Komissio antoi nk. CRD/CRR Review'n = 579 sivua!

Sääntelymuutosten seurauksena pankkien taserakenteet muuttuvat – miten ja millä aikavälillä?

Hoitamattomat lainat* pankkien huolena

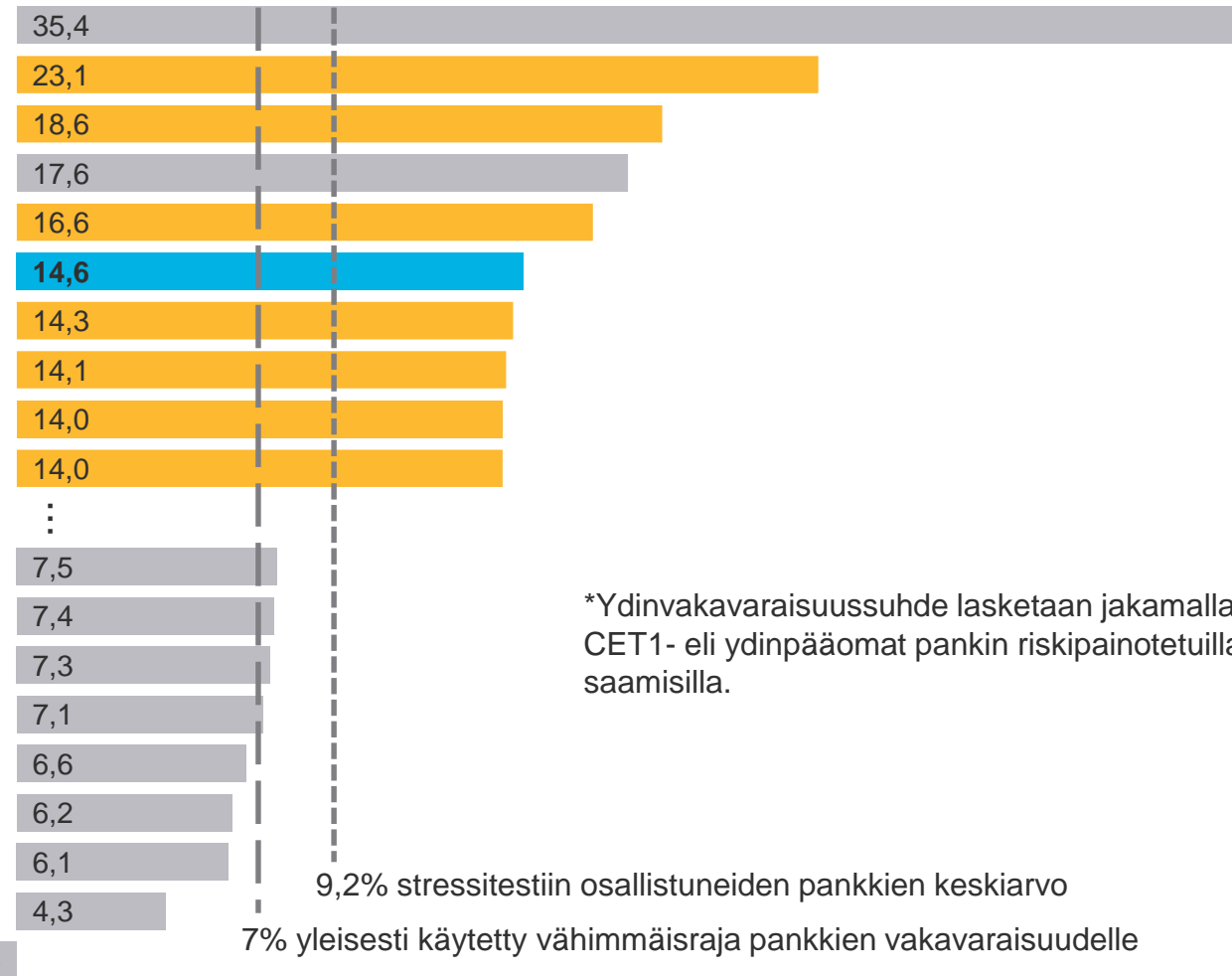
Hoitamattomien lainojen osuus pankkien kaikista lainoista EU-maissa maaliskuun lopussa 2016

Euroopan vakavaraisimmat pankit keskittyvät Pohjoismaihin

Sijoitus ja pankin nimi	Kotivaltio
1. NRW.BANK	Saksa
2. Swedbank	Ruotsi
3. Svenska Handelsbanken	Ruotsi
4. Bank Nederlandse Gemeenten	Hollanti
5. Skandinaviska Enskilda Banken	Ruotsi
6. OP Ryhmä	Suomi
7. DNB Bank	Norja
8. Nordea Bank	Ruotsi
9. Danske Bank	Tanska
10. Jyske Bank	Tanska
⋮	
43. Société Générale	Ranska
44. Commerzbank	Saksa
45. Barclays	Iso-Britannia
46. UniCredit	Italia
47. Banco Popular Español	Espanja
48. Governor and Company of Bank of Ireland	Irlanti
49. Raiffeisen Landesbanken	Itävalta
50. Allied Irish Banks	Irlanti
51. Banca Monte dei Paschi di Siena	Italia

Ydinvakavaraisuus* (%) huonon kehityksen skenaariossa vuonna 2018

*Ydinvakavaraisuussuhde lasketaan jakamalla pankin CET1- eli ydinpääomat pankin riskipainotetuilla saamisilla.

Teemoja ja trendejä finanssialalla

”Ei vain se laatu, vaan myös määrä.”

Kuluttajan-
suojafokuksen
kasvu

Digitalisaatio

Vastuullisuus
finanssialalla

**Sääntelyn
yksityis-
kohtaisuus
ja määrä**

Asiakkaiden
yhden-
vertaisuus

Veronkierron
ehkäisy

Tietosuoja

Esimerkki kansallisesta lisäsääntelystä!

- Pankkien kysymyspatteristo asiakkaille poliittisesta vaikutusvallasta on siirtymässä vakuutuspuolelle.
- Ei perustu IV rahanpesudirektiiviin, jota ollaan saattamassa voimaan.
- EU on tietoisesti jättänyt vahinkovakuutuksen ulkopuolelle juuri vähäriskisyyden vuoksi.

Miten uusi sääntely näkyy taloudessa?

FK | Finanssialan Keskusliitto

Esimerkki: Pankkien pääomavaatimukset kasvavat

Vaadittavien pääomien määrä suhteessa riskipainotettuihin saamisiin:

Vakavaraisuus

- Pankkien lisättävä omia pääomiaan
 - Omien pääomien laatua parannettava: enemmän osakepääomaa ja/tai jakamattomia voittovaroja
- ➔ **Oman pääoman kustannus kasvaa**

Maksuvalmius

- Maksuvalmiutta on parannettava kasvattamalla maksuvalmiuspuskureita
- ➔ **Likvidien ja vähäriskisten (= vähän tuottavien) varojen hallussapidosta tuottomenetys**

Varainhankinta

- Pankkien on pidennettävä varainhankintansa maturiteettia vastaamaan paremmin lainojen maturiteettia
 - Pidempi varainhankinta kalliimpaa kuin lyhyt
- ➔ **Varainhankinnan kustannus kasvaa**

Pankit sopeutuvat uuteen sääntelyyn

Toimenpide	Miten on näkynyt?
Kustannusten leikkaaminen	Henkilöstövähennykset
Oman pääoman lisääminen	Osakeannit, osinkopolitiikan muuttaminen
Tuottojen lisääminen	Lainamarginaalien leveneminen
Luotonannon uudelleen- kohdentaminen	Rahoituksen saatavuus riskipitoisiin kohteisiin heikentynyt
Pankkien pitkäaikaisen rahoituksen lisääntyminen	Kilpailu määräaikaistalletuksista

...ja vaikutukset siirtyvät eteenpäin

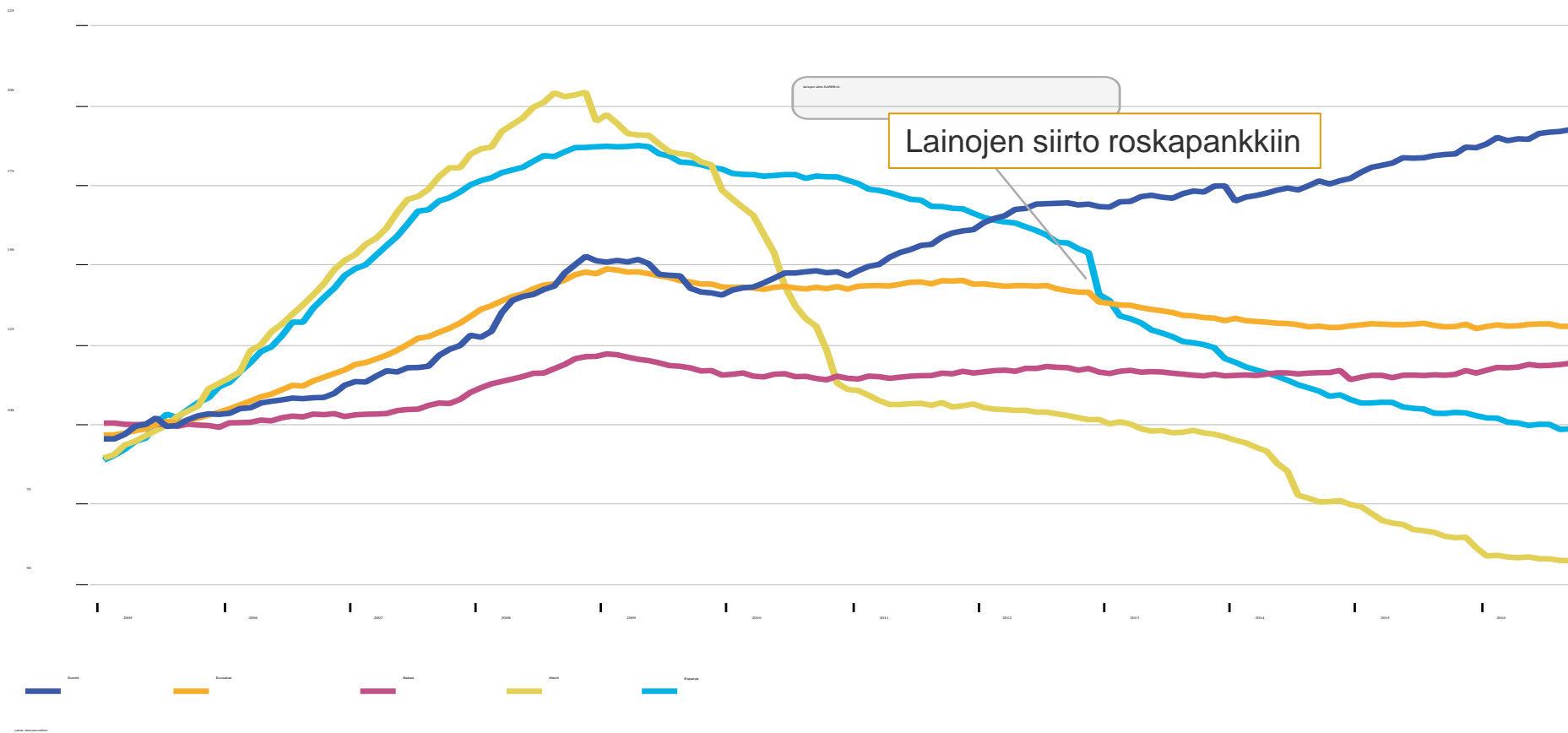
Toimenpide	Miten on näkynyt?
Kustannusten leikkaaminen	Henkilöstövähennykset
Oman pääoman lisääminen	Osakeannit, osinkopolitiikan
Tuottojen	inen
Luotonantokohdentaminen	kipitoisiin
Pankkien pitkäaikaisen rahoituksen lisääntyminen	Kilpailu määräaikaistalletuksista

**HUOM. Sääntelyn ohella myös talouden taantuma vaikuttaa kehitykseen (esim. luottoriskien kasvu).
Osien vaikutukset voimistavat toisiaan.**

...ja vaikutukset siirtyvät eteenpäin

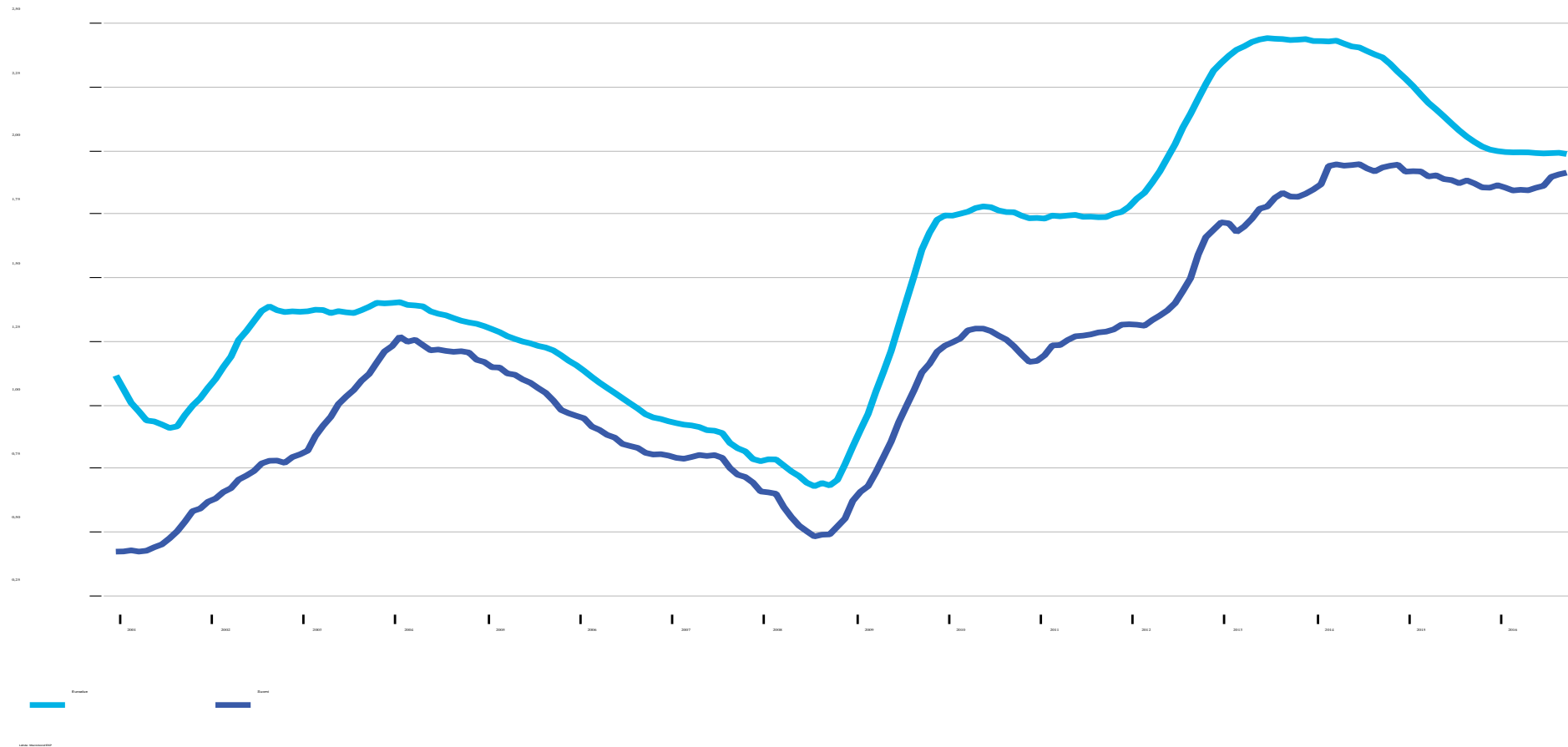
Yrityslainakanta supistuu eräissä maissa

Määrän indeksi, 2005=100

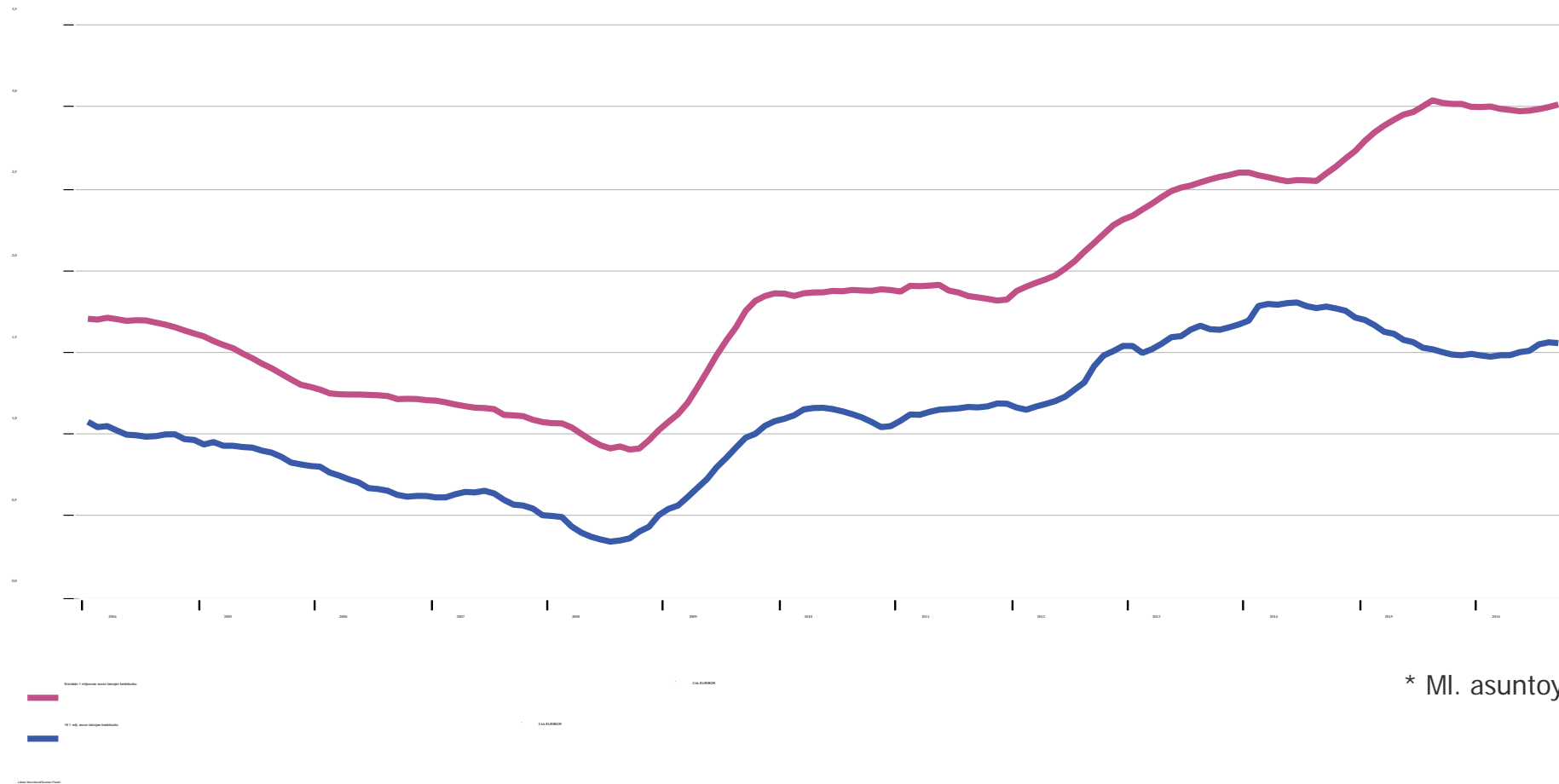
Yrityslainojen marginaalit nousseet

% Uusien yrityslainasopimusten keskikorko – 3 kk:n euribor (12 kk:n liukuva keskiarvo)

PK-yrityslainojen marginaalit muita suuremmat

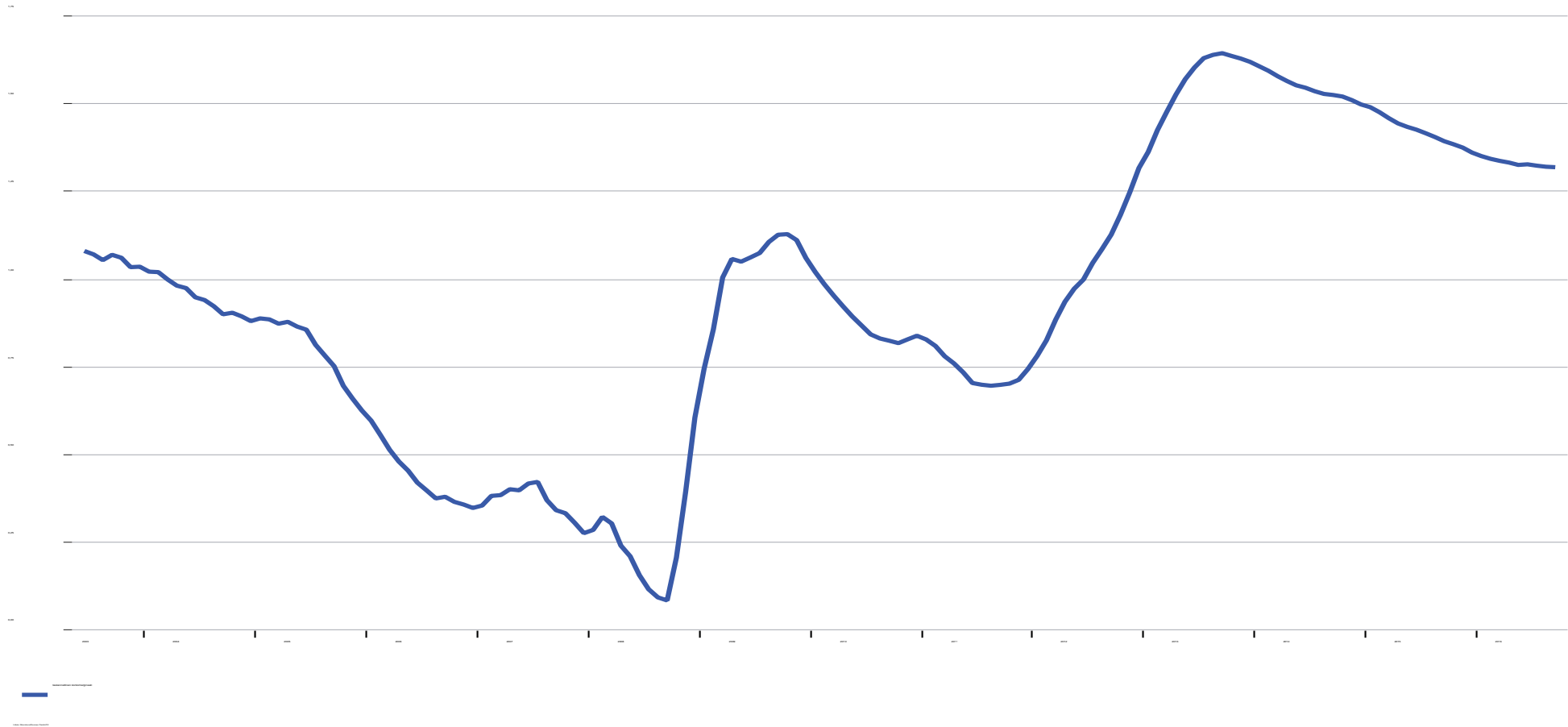
% Uusien yrityslainasopimusten* laskennalliset korkomarginaalit Suomessa (12 kk:n liukuva keskiarvo)

* MI. asuntoyhteisölainat

Myös asuntolainojen marginaalit nousseet

% Uusien asuntolainasopimusten laskennallinen korkomarginaali Suomessa (6 kk:n liukuva keskiarvo)

Sääntely vaikuttanut osaltaan myös pankkialan rakennemuutoksiin

Handelsbanken

Nordea

S-Pankki

~~*eufex pankki~~

Aktia

POP Pankki

HYPO

Säästöpankki

ÅLANDSBANKEN

Finanssiala – ihmisen arjessa!

Piia-Noora Kauppi
toimitusjohtaja

@Piianoora

[finanssiala.fi](https://www.finanssiala.fi)

FK | Finanssialan Keskusliitto